

Plānojums tematam

Valoda — sistēma. Lietvārds un īpašības vārds

Atbilstība Skola2030

Vārdi manā ģimenē. No kā sastāv vārds, un kā darina jaunus vārdus?

Temata mērķis

Palīdzēt skolēniem izprast vārdšķiru iedalījuma sistēmu, kā arī pilnveidot prasmi uztvert lietvārda un īpašības vārda leksisko nozīmi un padziļinātāk apgūt to gramatiskās pazīmes, kas svarīgas pareizrūnas un pareizrakstības apguvei.

Stundu skaits

Apakštemati

1	Vai visu var nosaukt vārdos?
1	Lietvārda nozīme un darināšana
2	Lietvārda nozīme un darināšana
1	Sugasvārdi un īpašvārdi
1	Sugasvārdi un īpašvārdi
2	Sugasvārdi un īpašvārdi
2	Lietvārda dzimte un skaitlis
2	Lietvārda locīšana

Stundu skaits

Apakštemati

2	Lietvārda locīšana
2	Lietvārda locīšana
2	Īpašības vārds teikumā
2	Īpašības vārds teikumā
2	Īpašības vārds teikumā
2	Projekts. Lietvārdu un īpašības vārdu eksperts
1	Pārbaudes darbs

Resursi

1 stunda

Apakštemats

Vai visu var nosaukt vārdos?

VL.6.1.1.3. / VL.6.3.1.6.

Jēdzieni

lietvārds, īpašības vārds, skaitļa vārds, vietniekvārds, darbības vārds, apstākļa vārds, prievārds, saiklis, partikula, izsaukmes vārds, vārdšķira

Sasniedzamais rezultāts

Uztver lietvārda, skaitļa vārda, īpašības vārda, darbības vārda piederību vārdšķirai.

Zina, ka latviešu valodā ir 10 vārdšķiras.

Resursi

Mācību grāmatai pielīdzināta darba burtnīca 48.–49.lpp.

1 stunda

Apakštemats

Lietvārda nozīme un darināšana

VL.6.1.1.5. / VL.6.3.1.6.

Jēdzieni

vārds, vārda nozīme

Sasniedzamais rezultāts

Pārvērš lietvārdu pamatformā.

Nosaka tekstā lietvārdus.

Skaidro lietvārdu leksisko nozīmi.

Grupē lietvārdus pēc to nozīmes.

Resursi

Mācību grāmatai pielīdzināta darba burtnīca 50.–53.lpp.

2 stundas

Apakštemats

Lietvārda nozīme un darināšana

VL.6.1.1.5. / VL.6.3.1.4. / VL.6.3.1.5. / VL.6.3.1.6.

Jēdzieni

vārds, vārda nozīme, lietvārds

Sasniedzamais rezultāts

Nosaka pirmatnīgus lietvārdus, atvasinātus lietvārdus un salikteņus.

Darina lietvārdus.

Iesaista lietvārdus teikumos.

Sistematizē zināšanas un pamato ar atbilstošiem piemēriem.

Resursi

Mācību grāmatai pielīdzināta darba burtnīca 54.–57.lpp.

1 stunda

Apakštemats Sugasvārdi un īpašvārdi

VL.6.1.1.3. / VL.6.3.1.4. / VL.6.3.1.5.

Jēdzieni
sugasvārds, īpašvārds

Sasniedzamais rezultāts

Atšķir sugasvārdus un īpašvārdus.
Pareizi raksta cilvēka divus vārdus un divus uzvārdus.
Darina uzvārdus.
Nosaka teksta tematu, galveno domu.
Atzīmē tekstā svarīgāko informāciju.

Resursi

Mācību grāmatai pielīdzināta
darba burtnīca 58.–61.lpp.
(75.–78. uzd.)

1 stunda

Apakštemats Sugasvārdi un īpašvārdi

VL.6.1.1.3. / VL.6.3.1.4.

Jēdzieni
sugasvārds, īpašvārds,
salikts nosaukums

Sasniedzamais rezultāts

Pareizi raksta vienvārda un vairākvārdu ģeogrāfiskos nosaukumus.
Nosaka tekstā saliktus nosaukumus.
Izdomā tekstam atbilstošu virsrakstu.
Veido jautājumus par tekstu.
Dala tekstu loģiskās rindkopās.

Resursi

Mācību grāmatai pielīdzināta
darba burtnīca 61.–63. lpp.
(79.–82. uzd.)

2 stundas

Apakštemats Sugasvārdi un īpašvārdi

VL.6.1.1.3. / VL.6.3.1.4. / VL.6.3.1.8.

Jēdzieni
sugasvārds, īpašvārds,
salikts nosaukums

Sasniedzamais rezultāts

Nosaka saliktu nosaukumu pareizrakstības likumsakarības.
Lasa informāciju infografikā, papildina to.
Veido saturam atbilstošus nosaukumus.
Pareizi lieto pēdiņas un lielos sākumburtus saliktos nosaukumos.
Iesaista īpašvārdus teikumos, lieto pareizus lielos burtus un pieturzīmes.

Resursi

Mācību grāmatai pielīdzināta
darba burtnīca 64.–67.lpp.

Apakštemats Lietvārda dzimte un skaitlis

VL.6.1.1.5. / VL.6.3.1.6.

Jēdzieni

vīriešu dzimte, sieviešu dzimte,
vienskaitlis, daudzskaitlis,
kopdzimtes vārds, vienskaitlinieks,
daudzskaitlinieks

Sasniedzamais rezultāts

Zina lietvārda dzimtes un skaitļus.
Nosaka lietvārda dzimti un skaitli.
Uztver kopdzimtes vārdu, vienskaitlinieku un daudzskaitlinieku
lietojumu teikumā.

Resursi

Mācību grāmatai pielīdzināta
darba burtnīca 68.–71.lpp.

Apakštemats Lietvārda locīšana

VL.6.1.1.3. / VL.6.1.1.5. / VL.6.3.1.6.

Jēdzieni

vīriešu dzimte, sieviešu dzimte,
galotne, lietvārda deklinācijas,
lietvārda locīšana

Sasniedzamais rezultāts

Lasa populārzinātnisku tekstu, izmanto kritiskās lasīšanas paņēmienus.
Grupē lietvārdus pēc dzimtes un pamatformas galotnes.
Zina lietvārdu locījumus un jautājumus.
Pēc parauga loka lietvārdu.
Saskata lietvārdu locīšanas paraugā valodas likumsakarības un
formulē secinājumus.

Resursi

Mācību grāmatai pielīdzināta
darba burtnīca 72.–77.lpp.

Apakštemats Lietvārda locīšana

VL.6.1.1.5. / VL.6.3.1.6.

Jēdzieni

vīriešu dzimte, sieviešu dzimte,
galotne, lietvārda deklinācijas,
lietvārda locīšana, izņēmumi

Sasniedzamais rezultāts

Skaidro, kāpēc izņēmumi pieder 2. deklinācijai.
Pareizi lieto izņēmumus vienskaitļa ģenitīvā.
Zina locīšanas atšķirību vārdiem *Markuss, Markus, Inguss, Ingus*
un kopdzimtes lietvārdiem.
Nosaka nelokāmos lietvārdus.

Resursi

Mācību grāmatai pielīdzināta
darba burtnīca 78.–81.lpp.

Apakštemats Lietvārda locīšana

VL.6.3.1.6. / VL.6.3.1.8.

Jēdzieni

vīriešu dzimte, sieviešu dzimte,
galotne, lietvārda deklinācijas,
lietvārda locīšana, izņēmumi

Sasniedzamais rezultāts

Sistematizē zināšanas par lietvārdu.
Nosaka lietvārda dzimti, skaitli, locījumu, deklināciju.
Pareizi lieto lietvārda galotnes ģenitīva un datīva locījumos.
Nosaka 2., 5., 6. deklinācijas lietvārdiem līdzskaņu miju.
Izvēlas tekstā iederīgus lietvārdus un to formas.

Resursi

Mācību grāmatai pielīdzināta
darba burtnīca 82.–85.lpp.

Apakštemats Īpašības vārds teikumā

VL.6.3.1.6.

Jēdzieni

īpašības vārds, dzimte,
skaitlis, locīšana

Sasniedzamais rezultāts

Nosaka tekstā īpašības vārdus.
Skaidro īpašības vārdu leksisko nozīmi.
Pārvērš īpašības vārdus pamatformā.
Saskata īpašības vārda saistību ar lietvārdu.
Nosaka īpašības vārda dzimti un skaitli.

Resursi

Mācību grāmatai pielīdzināta
darba burtnīca 86.–88.lpp.
(116.–120.uzd.)

Apakštemats Īpašības vārds teikumā

VL.6.1.1.5. / VL.6.3.1.6.

Jēdzieni

īpašības vārds, dzimte, skaitlis,
locīšana, noteiktā galotne,
nenoteiktā galotne, salīdzināmās
pakāpes

Sasniedzamais rezultāts

Atšķir īpašības vārda nenoteiktās un noteiktās galotnes lietojumu.
Veido īpašības vārda salīdzināmās pakāpes.
Pareizi raksta īpašības vārda vispārāko pakāpi.
Salīdzinot pareizi lieto *kā, nekā, par*.
Veido shematisku atgādni par īpašības vārda galotnēm.

Resursi

Mācību grāmatai pielīdzināta
darba burtnīca 88.–91.lpp.
(121.–128.uzd.)

Apakštemats Īpašības vārds teikumā

VL.6.3.1.4. / VL.6.3.1.6.

Jēdzieni

īpašības vārds, dzimte, skaitlis,
locīšana, noteiktā galotne,
nenoteiktā galotne, salīdzināmās
pakāpes

Sasniedzamais rezultāts

Sistematizē zināšanas par īpašības vārdu.
Pareizi raksta īpašības vārdus, kuru izruna nesakrīt ar rakstību.
Izvēlas tekstā iederīgus īpašības vārdus un to formas.

Resursi

Mācību grāmatai pielīdzināta
darba burtnīca 92.–95.lpp.

Projekts. Lietvārdu un īpašības vārdu eksperts

VL.6.1.1.3. / VL.6.1.1.5. / VL.6.3.1.4. / VL.6.3.1.6. / VL.6.3.1.8.

Jēdzieni

lietvārds, īpašības vārds, dzimte,
skaitlis, locījums, salīdzināmās
pakāpes

Sasniedzamais rezultāts

Sagatavo uzdevumus par lietvārdu un īpašības vārdu.
Veic klasesbiedru sagatavotos uzdevumus.
Vērtē klasesbiedru darbu.
Pašvērtē savu darbu.

Resursi

Mācību grāmatai pielīdzināta
darba burtnīca 96.–97.lpp.

Pārbaudes darbs

VL.6.3.1.4. / VL.6.3.1.5. / VL.6.3.1.6. / VL.6.3.1.8.

Jēdzieni

sakne, galotne, lietvārds,
īpašības vārds

Sasniedzamais rezultāts

Uztver teksta saturu un izdomā tam atbilstošu virsrakstu, to pareizi pieraksta.
Nosaka dotajiem vārdiem sakni un galotni, to pareizi pasvītro.
Pazīst lietvārdus tekstā, izraksta tos pamatformā.
Pazīst lietvārdus un īpašības vārdus tekstā, saskaņo tos dzimtē, skaitlī
un locījumā.
Uztver lasītā teksta saturu un uzraksta tā turpinājumu piecos teikumos.

Mācību priekšmeta standartā izvirzītās prasības, beidzot 6. klasi

- VL.6.1.1.3. Veikli un ar izpratni lasa mācībām un savām interesēm atbilstošu tekstu. Atrodot tajā galvenos vārdus un frāzes, atbildot uz jautājumiem un uzdodot jautājumus pašiem, nosaka teksta galveno domu un tajā paustās idejas. Formulē viedokli par izlasītā teksta noderīgumu un turpmākajām izmantošanas iespējām.
- VL.6.1.1.5. Ierosina un uztur dialogu, paužot savu viedokli un uzklausot citus. Piedaloties diskusijā, pamana viedokļu atšķirības, ir tolerants pret citu viedokli.
- VL.6.3.1.4. Ievēro vārdu izrunas un rakstības atšķirības. Pareizi raksta atvasinātus vārdus, salikteņus un īpašvārdus, attīstot ieradumu izmantot drukātos un digitālos palīg līdzekļus vārdu pareizrakstības pārbaudei.
- VL.6.3.1.5. Saskata galvenos vārddarināšanas paņēmienus. Darina vārdus, analizējot un secinot, kādas ir latviešu valodas vārddarināšanas iespējas.
- VL.6.3.1.6. Nosaka visu patstāvīgo vārdu piederību vārdšķirai. Izvēlas precīzākos no tiem sava teksta radīšanā un teikumu savstarpējā sasaistē.
- VL.6.3.1.8. Lieto atbilstošas pieturzīmes vienkāršos un saliktos teikumos.